

සෞඛ්‍යය යනු
සම්පූර්ණ කායික, මානසික හා
සාමාජීය යහපත් තත්ත්වයක සිටීමයි.
හුදෙක් රෝගී සහ අබල දුබල බව
නොමැති වීම පමණක් නොවේ.

ජගත් සෞඛ්‍ය සංවිධානය

සுகාතාරම් என்பது
நோயற்ற பலவீனமற்ற நிலை
மட்டுமல்ல
அது
பூரண உடல், உள சமூக நலன்களின்
அடிப்படையில் அமைந்ததாகும்.

உலக சுகாதார ஸ்தாபனம்

**Health
is
a State of Complete Physical
Mental and Social Well-being
and
not merely the absence
of disease or infirmity.**

WORLD HEALTH ORGANIZATION

**ජාතික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය
தேசிய சுகாதாரக் கொள்கை
NATIONAL HEALTH POLICY**

1996

සෞඛ්‍ය, මහාමාරී හා සමාජ සේවා අමාත්‍යාංශය
சுகாதார, நெடுஞ்சாலைகள், சமூக சேவைகள் அமைச்சு
MINISTRY OF HEALTH, HIGHWAYS & SOCIAL SERVICES

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය
இலங்கை சனநாயக சோசலிசக் குடியரசு
DEMOCRATIC SOCIALIST REPUBLIC OF SRI LANKA

ජාතික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය 1996

හැඳින්වීම

දළ ජාතික නිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් පිළිගත් සෞඛ්‍ය දර්ශක අනුව බලන විට ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රශංසාත්මක සෞඛ්‍ය තත්වයක් ලබාගෙන ඇත. ප්‍රධාන වශයෙන් මේ තත්වය උදා වී ඇත්තේ, පසුගිය දශක කීපය තුළ බලයට පත් රජයන් විසින් අනුගමනය කළ සමාජීය ප්‍රතිපත්ති නිසාය.

සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය

සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජාතියක් බිහිකිරීම උදෙසා ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය තත්වය නගා සිටුවීම පිණිස, කලින් ලබා ගත් ජයග්‍රහණයන් ස්ථාවර කිරීමටත්, එමෙන්ම නව ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීමටත් රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය යොමු වනු ඇත.

සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ පුළුල් අරමුණු නම්:

- (1) බෝවෙන මෙන්ම බෝ නොවෙන රෝග හේතු කොට ඇති වන වැළැක්විය හැකි මරණ සංඛ්‍යාව අඩු කිරීමෙන් ආයු අපේක්ෂා කාලය තවදුරටත් වැඩි කිරීම.
- (2) වැළැක්විය හැකි රෝග, සෞඛ්‍ය ගැටලු සහ ආබාධිත තත්වයන් අඩු කිරීමෙන් මෙන්ම, සෞඛ්‍ය තත්වය වැඩි දියුණු කිරීමෙන්, ලබාගත හැකි සෞඛ්‍ය තත්වයන් පිළිබඳ ව වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීමෙන් ජීවිතවල ගුණාත්මකභාවය නගා සිටුවීම.

එබැවින්, විශේෂ අවධානය යොමු විය යුතු ප්‍රමුඛ ක්ෂේත්‍රයන් වශයෙන් පහත සඳහන් රෝග/සෞඛ්‍ය ගැටළු රජය විසින් හඳුනාගෙන ඇත:

මාතෘ හා දාරක සෞඛ්‍ය ගැටළු, යෞවන සෞඛ්‍ය, මන්දපෝෂණය හා පෝෂණ උෞතතාවයන්, වයස්ගත වූවන්ගේ ගැටළු, මැලේරියාව, මුඛ සෞඛ්‍ය, පාවන රෝග, ශ්වසන රෝග, මානසික සෞඛ්‍ය ගැටලු, කාර්මික දුබලතාවයන් හා තමන්ටම පමුණුවා ගන්නා හානි, සියදිවි නසා ගැනීම්, හදිසි අනතුරු, ජලභීතිකා රෝගය, කිරිටක හෘද රෝග, අධික රුධිර පීඩනය, දියවැඩියාව,

මස්තිෂ්කවාහිනී රෝග, වෘත්තීය රෝග, මාත්සරිකතාවන්, ලිංගික රෝග, එච්. අයි. වී. ඒඩ්ස්, මත්ද්‍රව්‍ය දුර්භාවිකය හා පවුල් ඒකකය සම්බන්ධ ගැටළු.

පහත සඳහන් සෞඛ්‍ය ක්‍රමෝපායන් අනුගමනය කිරීම මගින් පොදුවේ ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය තත්වය නගා සිටුවීමටත්, ඉහත සඳහන් රෝග/සෞඛ්‍ය ගැටළුවලින් ඇතිවන බලපෑම් අවම කර ගැනීම සඳහා විශේෂයෙන් පහත සඳහන් පියවර අනුගමනය කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

1. දැනට පවත්නා රෝග නිවාරණ වැඩසටහන් වැඩි දියුණු කිරීම සහ ඊට අමතරව පහත දැක්වෙන විශේෂ සෞඛ්‍ය ගැටළු සඳහා වඩාත් පුළුල් සම්බන්ධීකරණ සහ කේන්ද්‍රීය ගත වැඩ සටහන් සකස් කිරීම.
 - (අ) ප්‍රජාව තුළ පවතින රෝග තත්වයන් අවම කිරීම.
 - (ආ) වළක්වා ගත හැකි රෝග/සෞඛ්‍ය ගැටලු සහ ඒවායේ සංකුලතාවයන් කලින් හඳුනා ගැනීම.
 - (ඇ) යහපත් සෞඛ්‍ය වර්ධනය වර්ධනය කිරීම පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම.
2. ආයතනික සහ ප්‍රජා මට්ටමින් පුනරුත්ථාපනය සහ අඛණ්ඩ සත්කාරය ද ඇතුළත්ව පුළුල් පරාසයක සහ පුළුල් මට්ටමේ වෛද්‍ය අවශ්‍යතා ලබා දීමට දැනට පවත්නා වෛද්‍ය පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම සහ අතිරේක සේවා ඇති කිරීම.
3. නිශ්චිත සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා ලබා දීමට ක්‍රියා කරන අතර, සමාන පදනමක් මත ප්‍රජාවට සෞඛ්‍ය සත්කාර වඩාත් පහසුවෙන් ලබා ගැනීමට ක්‍රියා කරනු ඇත.
4. ප්‍රජාව සහ සේවා සපයන්නන් යන දෙකොට්ඨාසයටම පිළිගත හැකි මට්ටමකට සෞඛ්‍ය සත්කාර ලබාදීමේ ගුණාත්මක භාවය වැඩි දියුණු කිරීම.
5. සෞඛ්‍ය සේවා කටයුතු සහ රෝගී සත්කාර සේවා ලබාදීමේ දී නිරන්තරයෙන්ම සෑම පුද්ගලයෙකුගේ ම ගරුත්වය ආරක්ෂා වන අයුරින් ක්‍රියා කිරීම.

6. රාජ්‍ය අංශයේ ආයතනයන්හි අවශ්‍ය මූලික සෞඛ්‍ය සත්කාර ලබාදෙන විට එය නොමිලයේ ලබාදීම අඛණ්ඩව සිදු කරනු ඇත.
7. ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපක්‍ෂයටම පවුල් සැලසුම් ක්‍රම පිළිබඳ දැන ගැනීම සහ ස්වකීය කැමැත්ත පරිදි, සුරක්ෂිත ඵලදායී, දැරිය හැකි, පිළිගත හැකි පවුල් සැලසුම් ක්‍රම ලබා ගැනීමේ අයිතිය සහ පහසුකම් රජය විසින් සහතික කරනු ලැබේ.
8. සෞඛ්‍ය සත්කාර සහ සේවාවන් වඩාත් කාර්යක්‍ෂමව සහ වියදමට සරිලන අයුරින් ලබාදෙනු ඇත.
9. ඖෂධ යෝග්‍ය සහ නියම අයුරින් භාවිතා කිරීම සඳහා ජාතික ඖෂධ ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් වැඩි දියුණු කරනු ඇත.
10. සෞඛ්‍ය වැඩි දියුණු කිරීමේ දී සහ සෞඛ්‍ය සේවාවන් ලබාදීමේ දී ප්‍රජා සහභාගිත්වය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරනු ඇත.
11. පළාත්/දිස්ත්‍රික් වෙත සම්පත් වෙන් කිරීමේදී ඒවායේ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතාවයන් සහ ජාතික ප්‍රමුඛතා පදනම් කරගනු ඇත.
12. වඩාත් හොඳ සෞඛ්‍ය සත්කාර සේවාවක් ලබාදීම සහ පුළුල් සම්බන්ධීකරණයක් ඇති කිරීම පිණිස, අනෙකුත් රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන අංශ සමග පවත්නා සබඳතා ශක්තිමත් කරනු ඇත.
13. පෞද්ගලික අංශය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ ක්‍රමවත් කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් රජය විසින් ලබා දෙන අතර, රාජ්‍ය අංශය සමග වඩා හොඳ සම්බන්ධීකරණයකින් යුතුව ක්‍රියා කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු නංවාලනු ඇත.
14. සෞඛ්‍ය පද්ධති පර්යේෂණ සහ ඒවා යොදා ගැනීම පිළිබඳ කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය අනුබල ලබාදෙනු ඇත.
15. සමගාමී අවශ්‍යතාවයන්ට අනුව ක්‍රියාකරමින්, වඩා හොඳ සෞඛ්‍ය සත්කාර සේවාවක් සඳහා මානව සම්පත් සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ආධාර කිරීම හා ඒවා ශක්තිමත් කිරීමට ක්‍රියා කරනු ඇත.

16. වයස්ගත මෙන්ම කායික හා මානසික වශයෙන් දුබල වූවන්ගේ මතුவேதின் පවත්නා අවශ්‍යතා පිරිමසාලීමට මෙන්ම අවතැන් වූවන්ගේ සෞඛ්‍ය ගැටළු විසඳීමට ද අවශ්‍ය සේවාවන් හා වැඩ සටහන් හඳුන්වා දෙනු ලැබේ.
17. දේශීය වෛද්‍ය කර්මය සහ හෝමියෝපති වෛද්‍ය ක්‍රමය වැඩිදියුණු කිරීමට අනුබල දෙනු ලැබේ.
18. ප්‍රමුඛ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතාවයන් විශේෂයෙන් සෞඛ්‍ය සංවර්ධනය සහ රෝග නිවාරණ ක්‍ෂේත්‍රවලට අවශ්‍ය අතිරේක අරමුදල් රජයේ මූලාශ්‍රවලින් මෙන්ම වෙනත් විකල්පවලින් සපයාදීමට රජය විසින් ක්‍රියා කරනු ඇත.

ක්‍රියාත්මක කිරීම

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා පළාත් සභා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය මගින් ජාතික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කරනු ඇත.

1. ප්‍රජනක සෞඛ්‍යය හා
2. ජනගහන ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ ලේඛණ අමාත්‍යාංශය විසින් නිකුත් කරනු ලැබේ.

தேசிய சுகாதாரக் கொள்கை 1996

அறிமுகம்

பொதுப்படையான மனிதவள அபிவிருத்தியின் சார்பில் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட சுகாதார தரிசனத்தின் பேரில் இலங்கை ஒரு மேம்பாடான சுகாதார நிலையை எய்தியுள்ளது. கடந்த சில தசாப்தங்களுக்குள் ஆட்சியில் இருந்த அரசாங்கங்கள் கடைப்பிடித்த சமூகக் கோட்பாடுகளின் நிமித்தம் இந் நிலை உருவாவதற்கு மூலகாரணமாக அமைந்துள்ளது.

சுகாதாரக் கொள்கை

ஆரோக்கியமான தேச மக்களை உருவாக்குமுகமாக மக்களின் சுகாதார நிலைப்பாட்டினை மேம்படச் செய்வதன் நோக்குடன் ஏற்கனவே பெற்றுக் கொண்ட பேறுகளை நிலைநாட்டிக் கொள்வதன் பேரிலும், அதேபோன்று புதிய கொள்கைகளைப் பின்பற்றுவதன் மூலமும் அரச சுகாதாரக் கொள்கை நெறிப்படுத்தப்படும்.

சுகாதாரக் கொள்கையின் பரவலான நோக்கமாவது

1. தொற்று நோய்களினதும் ஏனைய நோய்களினதும் ஏதுக்களினால் ஏற்படும் மரணங்களைத் தடுத்துக் குறைப்பதன் மூலம் வாழ்நாளை நீடிக்கப்பண்ணல்.
2. தடைசெய்யக்கூடிய நோய்கள், சுகாதாரப் பிரச்சினைகள், வலுவின்மை போன்றவற்றைக் குறைத்து வாழ்க்கைத் தரத்தை உயர்வடையச் செய்தல். அத்துடன் சுகாதார மேம்பாட்டின் மூலம் உறுதியான சுகாதாரச் செயல் முறைகளுக்கு அழுத்தம் கொடுத்தல்.

ஆகையினால் கவனம் செலுத்தப்பட வேண்டிய முதன்மை வாய்ந்த துறைகளாகக் கீழே குறிப்பிடப்படும் நோய்கள் சுகாதாரப் பிரச்சினைகள் என்பனவற்றை அரசாங்கம் அடையாளம் கண்டுள்ளது.

தாய்சேய் சுகாதாரம், ஜவ்வன சுகாதாரம் மந்த போஷாக்கு, போஷாக்குக் குறைவு, வயோதிபர்களின் பிரச்சினைகள், மலேரியா, வாய்ச் சுகாதாரம், வயிற்றோட்டம், சுவாச நோய்கள், மனநோய் தொடர்பான சுகாதாரப் பிரச்சினைகள், உடல் வலுக்குறையும், தற்கொலை, விபத்துக்கள், விசர் நாய்க்கடி நோய், இருதய நோய்கள், அதிக இரத்த அழுத்தம், நீரிழிவு, மூளைநாள நோய்கள் சிறுநீரக நோய்கள், புற்றுநோய், புணர் நோய்த் தொற்று, எச். ஐ. வி. எய்ட்ஸ், மதுபானம் போன்ற நெறியற்ற பழக்கவழக்கங்களும், குடும்ப ஒற்றுமையின்மைப் பிரச்சினை களும்.

மேலே குறிப்பிடப்பட்ட நோய்கள், சுகாதாரப் பிரச்சினைகளினால் ஏற்படும் தாக்கங்களைக் குறைவடையச் செய்யுமுகமாகக் கீழே குறிப்பிடப்படும் செயற்பாடுகள் அவசியமாகின்றன.

01. தற்பொழுது நடைமுறையிலுள்ள நோய்த் தடுப்புச் செயல்திட்டங்களை அபிவிருத்தி செய்வதுடன் மேலதிகமாகக் கீழே குறிப்பிடப்படும் விசேட சுகாதாரப் பிரச்சினைகளின் சார்பில் விரிவான ஒழுங்கிணைப்புடன் கூடிய தூரநோக்குடனான ஒரு செயல் திட்டத்தை உருவாக்கல்.

(அ) பிரஜைகளிடம் நிலைத்துள்ள நோய்க் காரணிகளைக் குறைத்தல்.

(ஆ) தடைசெய்யக்கூடிய நோய்கள் / சுகாதாரப் பிரச்சினைகள் அவற்றால் உருவாகும் சிக்கல்கள் ஆகியனவற்றைக் கண்டறிதல்.

(இ) மக்கள் சுகாதாரத்தை மேம்படுத்திக் கொள்வ தற்காக மக்களிடையே சுகாதாரப் பழக்கவழக்கங்களை விருத்தி செய்தல் தொடர்பாகக் கவனம் செலுத்துதல்.

02. நிறுவனங்களினதும், பிரஜைகளினதும் மட்டத்தில் மறுசீரமைப்பும், சிகிச்சைகளும் உட்படப் பரந்த

அளவிலான மருத்துவத் தேவைகளைப் பூர்த்தி செய்வதற்குத் தற்பொழுது நடைமுறையில் உள்ள மருத்துவ வசதிகளை மேலும் அபிவிருத்தி செய்தலும், மேலதிகச் சேவைகளை ஏற்படுத்தலும்.

03. விசேட சுகாதார வசதிகளைப் பெற்றுக் கொடுப்ப தற்கான முயற்சிகளை மேற்கொள்வதுடன் முறையான ஒரு ஒழுங்கமைப்பின்படி பிரஜைகளுக்கு மருத்துவ சிகிச்சைகளை மிக இலகுவான முறையில் பெற்றுக் கொள்வதற்கான வசதிகளை ஏற்படுத்துதல்.

04. பிரஜைகள், பணியாட்குழுவினர் ஆகிய இரு பிரிவினருக்கும் ஏற்றுக் கொள்ளக்கூடிய ஒரு மட்டத்தில் சுகாதாரச் சேவைகளைப் பெற்றுக் கொடுக்கும் குணாம்சங்களை அபிவிருத்தி செய்தல்.

05. சுகாதார சேவை நடவடிக்கைகளிலும், நோயாளர் கவனிப்புச் சேவைகளைப் பெற்றுக் கொடுப்பதிலும் நிச்சயமாக அனைவரினதும் கௌரவம் பேணப்படும் வகையில் செயலாற்றல்.

06. அரசாங்க நிறுவனங்கள் நோயாளிக் குத் தேவையான அடிப்படைச் சுகாதாரக் கவனிப்புகளை இலவசமாகப் பெற்றுக் கொடுத்தல்.

07. ஆண், பெண் இருபாலாருக்கும் குடும்பக் கட்டுப்பாடு தொடர்பான அறிவைப் பெற்றுக் கொள்வதற்கும் சுயவிருப்பின் பிரகாரம் பாதுகாப்பானதும் பயன்கூறக்கூடியதும் தாங்கிக் கொள்ளக் கூடியதும் ஏற்றுக்கொள்ளத்தக்கதுமான ஒரு குடும்பக் கட்டுப்பாட்டுத் திட்டத்தைப் பெற்றுக் கொள்வதற்கு உள்ள உரிமையையும் வசதிகளையும் அரசாங்கம் உறுதிப்படுத்தும்.

08. சுகாதாரக் கவனிப்பும், சேவையும் மேலும் வினைத்திறமையுள்ள ஒரு சேவையாகச் செலவிடும் பணத்திற்கு ஏற்றவாறாகப் பெற்றுக் கொடுக்கப்படும்.

09. மருந்துகளை உரியமுறையில் பயன்படுத்துமாறு தேசிய மருந்துக் கொள்கை மென்மேலும் அபிவிருத்தி செய்யப்படும்.
10. சுகாதாரத்தை அபிவிருத்தி செய்வதிலும், சுகாதார சேவைகளைப் பெற்றுக் கொடுப்பதிலும், பிரஜைகளின் பங்களிப்பு மென்மேலும் பலப்படுத்தப்படும்.
11. மாகாண, மாவட்டங்களுக்குத் தொடர்புபடுத்தப்படும் பொழுது அவற்றின் சுகாதாரத் தேவைகளையும், தேசிய முகாமைத்துவத்தையும் அடிப்படையாகக் கொண்டதாக அமையும்.
12. மிகமேன்மையான சுகாதாரக் கவனிப்புச் சேவையைப் பெற்றுக் கொடுப்பதற்கும், தொடர்புச் சேவைகளைப் பரவலாக ஏற்படுத்துவதற்கும், பிற அரசாங்க, அரசாங்க தொடர்பற்ற பிரிவுகளுடன் ஏற்படுத்தப் பட்டுள்ள தொடர்புகளைப் பலப்படுத்துதல்.
13. தனியார் துறைகளை அபிவிருத்தி செய்வதற்கும், நெறிப்படுத்துவதற்கும், தேவையான வசதிகளை அரசாங்கம் பெற்றுக் கொடுப்பதுடன் அரசாங்க பிரிவுகளுடன் இணைந்து செயலாற்றுவதற்கும் தேவையான நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப் பட்டுள்ளன.
14. சுகாதார சேவையின் ஆய்வுகளையும், அவற்றை ஏற்படுத்திக் கொள்வதில் தொடர்பான நடவடிக்கைகளுக்குத் தேவையான அனுமதியும் பெற்றுக் கொடுக்கப்படும்.
15. சமகாலத் தேவைகளைக் கணக்கில் கொண்டு மிகமேன்மையான சுகாதாரக் கவனிப்பின் பொருட்டு மனிதவள அபிவிருத்தி நடவடிக்கைகளுக்கு உதவி புரிதலுடன் அவற்றைப் பலப்படுத்துவதற்கும் நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்படும்.

16. வயோதிபர்கள் அதேபோன்று உடல், உளவலிமையிழந்தவர்களினதும் தேவைகளைப் பூர்த்தி செய்வதன் பொருட்டு அவசியமான சேவைகளையும் செயல் திட்டங்களையும் அறிமுகப்படுத்தல்.
17. தேசிய வைத்திய முறையினதும், ஹோமோபதி வைத்திய முறையினதும் அபிவிருத்தியை ஊக்குவித்தல்.
18. போதிய அளவு வளங்களைத் திரட்டிக் கொடுப்பதன் மூலம், சுகாதார நிலையை அபிவிருத்தி செய்வதற்கும், நோய்த்தடுப்புத் திட்டத்திற்கும் முன்னுரிமை வழங்கப்படும்.

செயலாற்றப்படுதல்

மத்திய, மாகாண சுகாதார அமைச்சுகளின் மூலம் தேசிய சுகாதாரக் கொள்கை செயலாற்றப்படும்.

அமைச்சு பின் வருவனவற்றிற்கு ஆவணங்களைச் சமர்ப்பிக்கும்:

- I. இனப்பெருக்கக் கொள்கை.
- II. குடிசனக் கொள்கை.

National Health Policy 1996

Introduction:

Sri Lanka has achieved a commendable health status measured in terms of traditional health indices in relation to its Gross Domestic Product (GDP). This has been mainly due to the social policies adopted by successive governments in the past few decades.

Health Policy:

The health policy of the Government will be directed at consolidating the earlier gains as well as adopting new policies to raise the health status of the people

The broad aim of the Health Policy is to:

- i. Further increase life expectancy by reducing preventable deaths due to both communicable and non-communicable diseases.
- ii. Improve the quality of life by reducing preventable diseases, health problems and disability; and also emphasizing the positive aspects of health through health promotion.

In this respect the Government has identified the following diseases/health problems as priority areas needing focussed attention:

Maternal and Child Health problems, adolescent health, malnutrition & nutritional deficiencies, problems of the elderly, malaria, oral health, bowel disease, respiratory disease, mental health problems, physical disabilities, deliberate self-harm/suicide, accidents, rabies, coronary heart disease, hypertension, diabetes, cerebrovascular disease, renal disease, malignancies, STD/HIV - AIDS, substance abuse and problems related to the family unit.

Measures will be taken to raise the health status of the population in general and minimise the impact of the above mentioned diseases/health problems in particular by adopting the following health strategies.

1. Improve the existing **preventive health** programmes and in addition develop more comprehensive coordinated and focussed programmes that would-
 - (a) reduce the burden of disease in the community;
 - (b) enable early detection of preventable diseases/health problems and their complications;
 - (c) focus on promoting positive health behaviour.
2. Improve the existing **medical facilities** and develop additional services to meet a wider range and level of medical needs including rehabilitation and continuing care, both institutional and community based.
3. Health care will be made more **accessible** to the community on an equitable basis with provision for meeting specific health needs.
4. Improve the **quality** of health care to a level acceptable to both the community and service providers.
5. Health services activities and patient care will **respect the dignity of the individual** at all times.
6. The Government will remain committed to providing **basic health care free of cost** to the individual at the point of delivery, in State sector institutions.
7. The Government will ensure the right of men and women to be informed and to have access to safe, effective, affordable and acceptable methods of family planning of their choice.

8. Health care will be made more **efficient** and **cost effective**.
9. Develop and implement a **National drug policy** for the rational use and distribution of drugs.
10. Promote the **involvement of the community** in health care.
11. **Allocate resources** between provinces/districts based on their health needs and national priorities.
12. The Health Ministry will strengthen **integrated approaches** with other Governmental and Non Governmental agencies to facilitate greater coordination for better health care.
13. The Government will facilitate the development and regulation of the **private health care sector** and promote better coordination with this sector.
14. Encourage **health systems research** and its application.
15. **Human Resource Development** will be supported and strengthened in keeping with contemporary needs.
16. Services and programmes will be introduced to meet the **emerging health needs** of the elderly and those affected by physical disabilities, mental health disorders, as well as the health problems of displaced populations.
17. Development of indigenous systems of medicines and homeopathy will be encouraged.
18. The Government is committed to allocate **additional funds** from Governmental sources and through alternative mechanisms of funding, towards meeting priority health needs especially in the areas of health promotion and prevention.

Implementation:

The National Health Policy will be implemented through the Central and Provincial Health Ministries.

The Ministry will issue documents on:

- i. Policy on Reproductive Health
- ii. Policy on Population.